

VN/33434/2025

Lähetetty/postitettu:

____.____.2025

Oikeusministeriö

kirjaamo.om@gov.fi

Viite

VN/26572/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain ja Oikeuspalveluvirastosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnon vastaanottava ministeriö on pyytänyt lausuntoa tämän asiakirjan otsikossa tarkoitetusta hallituksen esitysluonnoksesta, jäljempänä *esitys*. Valtiovarainministeriö, jäljempänä *ministeriö*, kannattaa esitystä ja sen tavoitteita sekä toteaa pyydettyä lausuntonaan seuraavaa:

Esityksen luku 1.2 Valmistelu

Esityksestä ei käy ilmi, onko esitystä käsitelty valmistelun aikana yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain (1233/2013) 6 luvun mukaisessa yhteistoiminnassa. Esityksessä ehdotettu sääntely vaikuttaisi vaikuttavan mainitun lain 29 §:n tarkoittamalla tavalla usean hallinnonalan (OM ja STM) henkilöstöä koskeviin asioihin. Esitykseen olisikin syytä lisätä tarkemmat perustelut, jos esityksen valmisteleva ministeriö katsoo, ettei esitystä ole tarpeen käsitellä mainitun lain 6 luvun mukaisesti yhteistoiminnassa. Mikäli esitys on käsitelty lain 6 luvun mukaisesti, olisi se syytä mainita.

Ministeriö pitää hyvänä, että esityksessä on edellä todetusta huolimatta huomioitu, että Terveystieteiden tutkimuskeskuksen laitoksen huolehtii mainitun lain mukaisesta yhteistoiminnasta muutoksen kohteena olevien työsopimussuhteisten työntekijöidensä kanssa lain 4 luvun mukaisesti.

Lakiehdotus 1

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi 1. lakiehdotuksen 7 a §, jonka perusteella Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja 1.1.2026 lukien Lupa- ja valvontavirasto valvoisi sovittelupalvelujen järjestämistä. Esityksen mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle ei ole tullut yhtään kantelua sovittelupalvelujen järjestämistä koskien.

Esityksen perusteella ei kuitenkaan voida päätellä, että tehtävään olisi aiemmin osoitettu resursseja, joita tämän uudistuksen yhteydessä siirrettäisiin olemassa oleviin virastoihin. Esityksellä ei sen kirjausten perusteella olisi myöskään vaikutuksia valtion talousarvioon kuten ei myöskään Lupa- ja valvontaviraston toimintamenomäärärahoihin ja henkilöstövoimavaroihin tai näiden siirtoihin.

Ministeriö kannattaa Lupa- ja valvontaviraston säädettyjä tehtäviä vähentäviä esityksiä, kun otetaan huomioon Lupa- ja valvontavirastoon kohdistuvat säästöt.

Siirtymäsäännöksistä

Esityksen 1. lakiehdotus sisältäisi lukuisia siirtymäsäännöksiä, joita on pidettävä tehtäväsiirron kannalta välttämättömiä. Ministeriö kiinnittää huomiota lähinnä 2. ja 3. kohdissa oleviin siirtymäsäännöksiin. Ministeriö pitää lähtökohtaisesti välttämättöminä kyseisiä siirtymäsäännöksiä, sillä valtion virkamieslain (750/1994) 5 a – 5 c §:n yleiset säännökset eivät lähtökohtaisesti kata tilanteita, joissa työsopimussuhteisia työntekijöitä siirrettäisiin siirtyvien tehtävien mukana valtion

virastosta toiseen. Esityksessä on myös virheellinen viittaus palkkaturvaa koskeviin sopimusmääräyksiin.

Ministeriö ehdottaa oikeusministeriön harkittavaksi, että todetut 2. ja 3. siirtymäsäännökset muutettaisiin yleisempään muotoon:

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksessa tämän lain mukaisia Oikeuspalveluvirastoon siirrettäviä tehtäviä hoitavien työsopimussuhteisten työntekijöiden asemaan sovelletaan valtion virkamieslain (750/1994) 5 a ja 5 c §:ää. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksesta Oikeuspalveluvirastoon siirtyvien työsopimussuhteisten työntekijöiden palvelussuhdelaji muuttuu virkasuhteeksi lain voimaantullessa.

Ministeriön edellä ehdottama sääntely kattaisi nyt kaikki tilanteet, joista esityksessä on jouduttu muutoin sääntelemään. Ehdotettu sääntely kattaisi sekä toistaiseksi työsopimussuhteeseen otetut työntekijät, mutta myös määräaikaisessa työsopimussuhteessa olevat työntekijät. Sovellettaessa valtion virkamieslain mainittua sääntelyä tulevat sovellettavaksi myös valtion virka- ja työehtosopimuksen määräykset, jolla turvataan tehtäviensä mukana siirtyvien työsopimussuhteisten työntekijöiden palvelussuhde-etuudet. Valtion virkamieslain 1 §:n systematiikassa virkasuhde käsitteenä kattaa palvelussuhdelajina sekä viran että määräaikaisen virkasuhteen. Lisäksi työsopimussuhteisten työntekijöiden palvelussuhdelaji muuttuisi lain siirtymäsäännöksen nojalla suoraan virkasuhteeksi lain voimaantullessa ilman erillisiä toimenpiteitä. Valtion virkamieslain 5 a §:n säännöksissä myös viitataan virkamiehen palvelussuhteen ehtoihin.

Valtion virkamieslain sääntelystä, kuten mainittujen säännöksiä soveltamisesta, on pitkä kokemus. Uudet ja hyvinkin erilaiset siirtymäsäännökset voivat aiheuttaa pahimmassa tapauksessa tulkintaongelmia, joiden ratkaiseminen kuuluu viime kädessä siirtymäsäännökset laatineelle ministeriölle, sillä muiden ministeriöiden mahdollisuudet avustaa tällaisten säännösten tulkinnassa on rajalliset tai jopa olemattomat. Tämän vuoksi olisi suositeltavaa käyttää sellaisia siirtymäsäännöksiä, joiden soveltamisesta on valtionhallinnossa pitkä kokemus. Ministeriö toteaa lopuksi, että valtion virkamieslain säännöksiä on sovellettu aiemminkin työsopimussuhteisiin työntekijöihin esimerkiksi valtion aluehallintouudistusta koskeneessa lainsäädännössä (HE 13/2025 vp).

Lakiehdotus 2

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi 2. lakiehdotuksen 13 §:ään uusi 3 momentti, koska lisäämistä on pidetty tarpeellisena selvyiden vuoksi, koska käytännön toiminnassa on osoittautunut olevan epäselvää, kuinka laajalle 1 momentissa tarkoitettu asianajajien esteellisyys ulottuu silloin, kun oikeusaputoimiston henkilöstö työskentelee samoissa toimitiloissa muiden valtion viranomaisten kanssa tai muiden Oikeuspalveluviraston toimistojen kuten edunvalvontatoimiston kanssa. Ministeriö pitää erittäin hyvänä ja kannatettavana, että virastoa koskevassa sääntelyssä huomioidaan Valtion toimitilastrategia (Valtioneuvoston periaatepäätös 16.12.2021, VN/2650/2021) ja sen tavoite, että valtion viranomaisten työtilat ovat kaikkien valtion virastojen ja laitosten kesken yhteiskäyttöisiä. Ministeriö pitää myös hyvänä, että virastoa koskevassa sääntelyssä otetaan huomioon yhteiskäyttötilojen mahdollisesti aiheuttamat erityispiirteet tehtävanhoidolle kuten esimerkiksi esteellisuuden näkökulma.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Hallitusneuvos

Toni Tuomainen

VN/26572/2023-VM-18

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: